แม่บ้านงานเกษตร

อำพน ศิริคำ

น้ำผลไม้พร้อมดื่ม ของ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองหิน มีคุณค่าทางโภชนาการและผ่านการรับรองจาก อย.

วิไลตา จันทนพิมพ์ ประธานกลุ่ม (ที่ 1 จากซ้าย) และสมาชิก

น้ำผลไม้พร้อมดื่ม เป็นน้ำผลไม้ที่เปิดภาชนะบรรจุแล้วพร้อมดื่มได้ทันทีไม่ต้องผสมน้ำให้เจือจาง ซึ่งในการทำนั้นมีหลายวิธี และถ้าหากเป็นน้ำผลไม้ที่ผ่านกระบวนการพาสเจอไรซ์แล้วคือ ผ่านอุณหภูมิสูงถึง 80-85 องศาเซลเซียส แล้วนำมาช็อกเย็นโดยการนำไปแช่ในน้ำแข็งที่ละลายแล้ว ซึ่งเย็นจัดเป็นเวลาประมาณ 5 นาที ทำให้เชื้อโรคตายในขณะที่คุณค่าทางโภชนาการยังคงอยู่ ทั้งน้ำตาล วิตามิน และแร่ธาตุต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายจะมีมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับชนิดและคุณภาพของผลไม้ด้วย ในการดื่มจะนิยมดื่มในขณะที่เย็นจัด รสหวานฉ่ำ ชื่นใจ ดับร้อนผ่อนกระหายได้ดี ซึ่งต่างประเทศนิยมดื่มน้ำผลไม้กันมาก แต่ในบ้านเราได้รับความนิยมน้อย และถ้าหากจะเปรียบเทียบราคาของน้ำผลไม้กับน้ำเปล่าที่วางขายตามท้องตลาดไม่ได้แตกต่างกันเท่าใดนัก ดังนั้น จึงควรที่ผู้คนจะให้ความสนใจมาดื่มน้ำผลไม้เพื่อสุขภาพของตนเอง ซึ่งปัจจุบันมีผู้ให้ความสนใจผลิตน้ำผลไม้พร้อมดื่มกันมากขึ้น

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองหิน หมู่ที่ 8 ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น เป็นกลุ่มหนึ่งที่ใช้เวลาว่างจากการทำไร่ทำนามาร่วมกันผลิตน้ำผลไม้พร้อมดื่ม ขายเป็นรายได้เสริมซึ่งกำลังได้รับความนิยมจากผู้บริโภคในท้องถิ่น

นางวิไลตา จันทนพิมพ์ ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองหิน ได้เล่าถึงที่มาในการผลิตน้ำผลไม้พร้อมดื่มว่า กลุ่มมีสมาชิกทั้งหมด 45 คน เดิมทำแชมพูสมุนไพรว่านหางจระเข้ ครีมนวดผมและน้ำยาล้างจานเพื่อใช้ในครัวเรือนที่เหลือจำหน่ายเป็นรายได้ ต่อมา *คุณเกื้อกูล เชนประโคน* เจ้าพนักงานเคหกิจเกษตร และ *คุณเสาวคนธ์ ศิริมุกดากุล* เกษตรตำบล ได้มาประชุมเกี่ยวกับการผลิตน้ำผลไม้พร้อมดื่มจึงเกิดความสนใจ ในที่สุดได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมส่งเสริมการเกษตร โครงการเพิ่มรายได้นอกภาคเกษตร เป็นค่าอุปกรณ์การผลิตต่าง ๆ เช่น เครื่องคั้นน้ำ เครื่องบดย่อย เครื่องพาสเจอไรซ์ และงบฯ มิยาซาว่า (โครงการเพิ่มรายได้นอกภาคเกษตรภายใต้มาตรการเพิ่มการใช้จ่ายภาครัฐเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ปี 2542) เป็นค่าบรรจุภัณฑ์อีก 50,000 บาท นอกจากนี้ ยังมีการระดมทุนจากสมาชิกภายในกลุ่มซึ่งมีผู้สนใจทำน้ำผลไม้พร้อมดื่มจำนวน 30 คน หุ้นละ 100 บาท ไม่เกินคนละ 10 หุ้น ได้เงินทั้งสิ้น 10,000 บาท จากนั้นเจ้าพนักงานเคหกิจเกษตรและเกษตรตำบลได้มาฝึกอบรมให้ รวมทั้งได้ส่งตัวแทนเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มพูนประสบการณ์ที่ศูนย์วิจัยพืชไร่ขอนแก่น และนำมาถ่ายทอดให้สมาชิกทุกคน ซึ่งขณะนี้สมาชิกทุกคนสามารถทำได้มีคุณภาพทัดเทียมกัน

ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองหิน บอกว่า ในการดำเนินการกลุ่มได้แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบออกเป็น 4 ฝ่าย คือ

1. *ฝ่ายจัดหาวัตถุดิบ* มีหน้าที่จัดหาของดีราคาถูกปลอดภัยจากสารพิษ โดยซื้อจากแหล่งที่เชื่อถือได้ เช่น จากสมาชิกภายในกลุ่ม ซึ่งขณะนี้กลุ่มผลิตน้ำผลไม้พร้อมดื่ม (น้ำฝรั่ง 95%) ใช้ฝรั่งอยู่หลายพันธุ์ เช่น พันธุ์เย็น 2 พันธุ์กลมสาลี่ พันธุ์แป้นสีทอง แต่จากประสบการณ์ที่ทำพบว่าพันธุ์เย็น 2 จะให้น้ำมากกว่า

2. *ฝ่ายผลิต* แบ่งเป็น 3 กลุ่มย่อย กลุ่มละ 10 คน โดยผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาทำ

3. *ฝ่ายตรวจสอบคุณภาพ* จะตรวจสอบคุณภาพหลายขั้นตอน เช่น ตรวจสอบความหวานจะต้องให้ได้ 11.5 องศาบริกซ์ ตรวจสอบการบรรจุ การติดสติ๊กเกอร์ ฯลฯ

4. *ฝ่ายการผลิต* ติดต่อประสานงานด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ เช่น ในระยะแรกจะให้ชิมก่อน ระยะต่อมาฝากร้านขาย ขายได้เท่าไหร่ค่อยเก็บเงินภายหลัง จนปัจจุบันขายในราคาเงินสด

ติดสติ๊กเกอร์ก่อนแช่เย็น

● ขั้นตอนการผลิตน้ำผลไม้พร้อมดื่ม (น้ำฝรั่ง 95%)

1. ฆ่าเชื้อขวดและฝาที่บรรจุด้วยการลวกในน้ำเดือด
2. คัดฝรั่งที่แก่จัด แต่ยังไม่สุก
3. นำไปล้างน้ำทำความสะอาด
4. เฉาะเป็นชิ้นเล็ก ๆ
5. นำไปบดในเครื่องบดให้ละเอียด
6. คั้นเอาแต่น้ำ
7. นำส่วนผสมซึ่งประกอบด้วย น้ำฝรั่ง 436 กรัม น้ำเปล่า 620 กรัม น้ำตาลทราย 127 กรัม และเกลือไอโอดีน 1.1 กรัม เข้าเครื่องพาสเจอไรซ์ ซึ่งตั้งอุณหภูมิไว้ที่ 80 องศาเซลเซียส ปล่อยออกไปยังขวดบรรจุขนาด 300 ซีซี
8. จากนั้นนำไปช็อกเย็นโดยการแช่ในน้ำแข็งที่ละลาย (เย็นจัด) เป็นเวลาประมาณ 5 นาที ทำให้เชื้อโรคตาย
9. นำขวดบรรจุแล้วเช็ดให้แห้งแล้วติดสติ๊กเกอร์
10. ตรวจสอบคุณภาพ
11. นำไปแช่ในตู้เย็น (อุณหภูมิ 4-8 องศาเซลเซียส)
12. พร้อมส่งตลาด/ดื่มได้

● สภาพการผลิต/การตลาด

ในการผลิตสมาชิกกลุ่มย่อย กลุ่มละ 10 คน จะผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาทำสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละประมาณ 500-600 ขวด ใช้ผลฝรั่งประมาณ 80-100 กิโลกรัม ส่วนกากของฝรั่งที่เหลือจากคั้นน้ำ จะนำไปผสมรำข้าวเลี้ยงเป็ดและไก่ ในรอบเดือนผลิตน้ำผลไม้ประมาณ 4,800 ขวด ผลิตมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความต้องการของตลาดด้วย ซึ่งขณะนี้น้ำผลไม้พร้อมดื่มของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองหิน วางจำหน่ายอยู่ตามร้านค้าต่าง ๆ ในจังหวัดขอนแก่น เช่น ร้านอาหารเคียมห้วย ร้าน/โรงอาหารภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่นกว่า 20 ร้าน ร้านค้า/มินิมาร์ต และโรงแรม รวมทั้งสิ้นประมาณ 60 ร้าน ขายส่งราคาขวดละ 7 บาท ขายปลีกขวดละ 10 บาท

น้ำผลไม้พร้อมดื่มของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองหินแห่งนี้ มีรสชาติดีมาก มีคุณค่าทางโภชนาการและที่สำคัญคือมีความปลอดภัย ดื่มแล้วไม่ต้องกังวลใจ เพราะว่าได้รับการรับรองจากองค์การอาหารและยาหรือ อย. เรียบร้อยแล้วคือ อย.ขก.-ฉผด. 13/42 หากท่านใดสนใจต้องการดื่มน้ำผลไม้พร้อมดื่มสามารถติดต่อได้ที่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองหิน (ร้านอาหารเคียมห้วย) โทร. (043) 378-421 หรือที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองขอนแก่น โทร. (043) 337-628

อำพน ศิริคำ. “น้ำผลไม้พร้อมดื่มของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองหินมีคุณค่าทางโภชนาการและผ่านการรับรองจาก อย.” *เทคโนโลยีชาวบ้าน* 12, 230 (1 ม.ค. 2543) 67